

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

9. Vires naturae ad cognoscendum, diligendum, & colendum Deum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

De laude naturæ & fructibus illorum seminum naturalium in infidelibus.

CAPVT OCTAVVM.

IS TA igitur semina divinis manibus in natura gentio plantata causam dedere Pelagianis cur tot laudibus passim naturam extollerent, utpote quæ virtutum omnium initia, sanctitatis etiam & sempiternæ felicitatis quasi compendium in seipsa complecteretur. Quoties, inquit Pelagius, mihi de institutione merum & sancte vite conversatione dicendū est, solco prius humana natura vim qualitatemque mensurare, & quid ex cere posse ostendere &c. Et infra: Ne tanto remisisti, ut sit ad virtutem animus a tardior, quanto minus se posse credat, & dum quæ dimesse sibi ignorat (nempe virtutum omnium radicem & petellatē) id se exist. mar non habere. In quam sententiam plurima eadem Epistola videri possunt. Et Augustinus de Iuliano: *Textum tuum lib. viri disertissimi & ex ceteris ingenium a lignum tuam in la de naturæ.* In eius commendationem à Pelagio liber scriptus fuit, quem Augustinus libro de natura & gratia confutavit. Et prima quidem naturalis illius fecunditatis germina primosque quasi sætus illorum seminum in infidelibus emicare & apparere decernunt. Solent enim Pelagianis negantes Dei dona esse virtutes quibus recte vivitur, & eas naturæ voluntati que humanæ tribuentes, hoc uti argumento quod eas nonnunquam habeant infideles. Nam ut Pelagius, naturæ bonum ita generaliter cunctis institutum est, ut in gentilibus quoque hominibus qui sine ullo cultu Dei sunt, se nonnunquam ostendat ac profert. & ut intelligeremus ex fructibus quos natura profert quantis ad bene vivendum viribus polleat, adjungit Pelagius: *Quam multos enim Philosophorum & audivimus & legimus & ipsi vidimus caecos, patientes, modestos, liberales, adfuentes, benignos, & honores mundi simul & delicias respicientes, & amatores iustitiae non minus quam scientia? Unde quaeso hominibus ALIENIS A DEO ista quæ Deo placent? Quibus pœne ad*

In Epist. ad Demet. paulo post initium.

Lib. 3 cont. Iul. c. 3.

Epist. ad Demetriad. non procul ab initio.

Ibid.

verbum consonant ea quæ supra ex Iuliano commemoravimus: quibus ille statuit, alienis à fide Christi abundare virtutibus, in quibus sine aliis vero gratia scilicet est natura bonum, licet superstit. omnibus mancipat. in, qui solis libertatis invenit. viribus & misericordes creoro & mod. sibi & casti inveniantur & sobrii. In ejus rei testimonium proferebat Fabricios, Fabios, Scipiones, Regulos, quorum nominibus tamquam in antiqua Romana curia loqueretur putavit Augustinum esse terendum. Ne vero ad solos aliquos Romana reipublica principes vel philosophos hanc naturæ fecunditatē restrictam esse suspicaremur, sic occurrit Pelagius: *Et cum ista quæ dixi vel omnia in uno vel singula in singulis haberi videamus, cum omnium natura una sit, ex. in. lo suo in vicem sibi ostendunt omnia in omnibus esse posse, quæ vel omnia in omnibus, vel singula in singulis inveniantur.* Hanc suam doctrinam in illo potissimum Apostoli loco fundant, quo dicit in Epistola ad Romanos: *Gentes quæ legem non habent naturaliter ea quæ legis sunt faciunt, qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, &c.* Nam & Iulianus per hunc locum probat etiam alienos à fide Christi veram posse habere iustitiam, & Pelagius veluti fulcrum ac basim doctrinæ superius allegatæ supponit. Hinc legis naturæ quam Apostolus respicit profusissima inter Pelagianos commendatio; usque adeo ut Pelagius eam naturalem quandam sanctitatem vocaret, quæ velut in arce animi præsidet. Et Origenes totius erroris fons hanc legem in gentium cordibus scriptam asserit, non attramento sed spiritu Dei vivi. Alij elegijs passim scripta Pelagianorum aspersa sunt ut non opus sit pluribus commemorandis immorari. Quam sint autem ista dissonantia à doctrinæ Ecclesiasticæ veritate fufius suo loco declarandum est.

Ex lib. 4. cont. Iul. 3.

Epist. ad Demet.

Rom. 2.

Lib. 4. cont. Iul. c. 3.

Epist. ad Demetriad.

Ibid.

Epist. ad Rom. lib. 1. in c. 21.

Vires naturæ ad cognoscendum, diligendum & colendum Deum.

CAPVT NONVM.

LEGIS huiusce naturalis adeoque naturæ vires maximas consequenter statuunt Pelagianis ad ea perficienda, quæ ad bene beateque vivendum pertinent. Et primò quidem eam sufficere docent ad assequendam ipsam pietatis basim cognitionem sive fidem unius ac veri Dei. Hæc enim erant Pelagij ac discipulorum ejus teste

Augustino verba atque sententia; *Tunc nempe ab Adam tam longa ætate qua lex nondum erat data, hæc ratione cognoscebatur creator, quemadmodum esset vivendum scriptum gerebatur in cordibus.* Et Iulianus: *Quæ gentes per vim rationis ingenitæ est non ritum ceremoniarum iudaicæ imperij; tamen Deum imotescerent operibus, substantiæ verò profunditate secretum, poterunt ex his quæ ab eo sunt facta cognoscere.* Et alibi contendisse Pelagius

Lib. de pecc. orig. c. 26.

Lib. 2. oper. imperij 354.

Pela-

Lib. de grat. Christi c. 41. Pelagium dicit idem Augustinus, Et ipsam A
 viam, nempe Evangelicam, qua nobis praedicatur
 tanquam via demonstrata qua ambulare debeamus,
 sola inveniri posse natura. In qua sane via praeci-
 pua est cognitio Dei, adeoque ipsius mediat-
 oris Dei ac hominum Christi IESV. Quod
 multo luculentius deducit Ambrosiaster, &
 ad fidem etiam claris verbis extendit, qua
 Christiani in Deum & Christum credunt:
In c. 2. ad Rom. ad illa Gentes, inquit, Christianos dicit qui &c. duce na-
 tura credunt in Deum & Christum id est in Patrem
 & Filium. Et infra: Ipsa ergo natura proprio vi-
 dicitur creatorem suum agnoscit, non per legem sed per
 rationem naturam, opus enim opificem cerunt in se. Hic
 paulo post: Dicitur duce natura creditur, opus legis
 ostendunt, non per litteram sed per conscientiam.
 Opus autem legis est fides quam cum dicitur exhibet
 Deo, naturali iudicio ostendit semetipsum legem sibi
 esse quia quod mandat lex, utro facit ut credat in
 Christum. Vnde & Origenes: F. r. s. s. & quod
 ad Rom. ad illa Cum enim Gen-
 tes.
 Sub hac autem unius Dei & creatoris cog-
 nitione non nudam & sterilem illam noti-
 tiam Dei sed etiam simul dilectionem, cultum
 ac reverentiam complectuntur. Vtrumque
 enim pari ratione in cordibus gentium atque
 omnium omnino hominum scriptum volunt.
 Hoc est enim quod in superioribus verbis post
 stabilitam Dei creatoris notitiam Pelagius
 subiicit: Et quemadmodum esset vivendum scri-
 ptum gerebatur in cordibus non lege littera sed na-
 tura. Cum enim omnis vitae bonae sit funda-

mentum amor & cultus unius ac veri Dei, nec-
 cessario sequitur in cordibus gentium scriptum
 esse quemadmodum sit diligendus & colendus
 Deus, si sibi generaliter scriptum est quemad-
 modum sit vivendum. Et quamvis tergiver-
 sando si verba sola spectemus dici posset, ni-
 hil Pelagium velle nisi natura duce dumtaxat
 sciri, quemadmodum sit diligendus Deus &
 vita conformiter praecipis ejus instituenda,
 non tamen ita, ut eadem natura suis viribus
 possit in Dei creatoris dilectionem assurgere;
 qui tamen animadvertit verbis illis conatos
 esse Pelagianos a gratia mediatoris iustos excludere
 antiquos tanquam Dei & illorum hominum non fue-
 rit mediator homo Christus IESVS ut Augulti-
 nus notat facile videbit, eos etiam dilectio-
 nem ejusdem Dei creatoris naturae genero-
 sitati tribuisse. Haec enim est, propter quam
 praecipue gratia mediatoris est necessaria.
 Totam enim disputationem cum Pelagianis
 Augustinus in summa colligens: Si caritas
 Dei & proximi, inquit, non ex Deo (est in ho-
 minibus) sed ex hominibus verum Pelagiani: sic. 18.
 autem ex Deo, verum Pelagianos. Et sensum eo-
 rum sine ambagibus in lucem proferens: In
 Pelagianis, ait, tenebrae dicunt, dilectio nobis ex
 nobis est. Et paulo inferius: Pelagium etiam
 ipsum Deum, non ex Deo sed ex semetipsis habere se
 dicunt: Et cum se, etiam leges ex Deo nobis esse factas
 dicunt, charitatem ex nobis ipsis volumus. Quae potis-
 simum de amore illo Dei creatoris intelligunt,
 ut quem natura duce cognosci posse paulo ante
 quidivimus.

Vires naturae ad exercendas omnes vir-
tutes cardinales.

CAPVT DECIMVM.

CV M tantam itaque naturae potesta-
 tem tribuant ut suis viribus ad cog-
 noscendum Deum, diligendum col-
 lendamque sufficeret ubi omnis verae
 iustitiae est initium & finis, quid mirum si &
 virtutes reliquas quibus boni excoluntur &
 formantur mores eadem praesumptionis libe-
 ralitate concedant?
 Cum igitur duo omnino ad agendam vitam
 bonam sint necessaria lumen quo facienda no-
 verimus, & robur quo cognita faciamus; ad
 utrumque naturae potestatem abunde instru-
 ctam esse arbitrantur. Nam quod ad vitae ex
 virtutis norma peragendae scientiam hoc est
 prudentiam pertinet, aperte Augustinus Pe-
 lagium docuisse tradit etiam ipsi, viam qua am-
 bulare debeamus, quam doctrinam Euange-
 licam nominat, sola inveniri posse natura sed faci-
 lissis si adiuvat gratia. De qua paulo ante dixerat
 secundum Pelagium, scientiam revelari spiritu
 per doctrinam, quam vel non possumus vel difficile ha-
 bere possumus per naturam. Sed haec difficultas
 tandem ad palliandam haerese deformitatem
 excogitata fuit. Initio vero ad omnia scienda

A qua iustitiae perficiendae necessaria lex naturae
 sola sufficiebat. Sic enim ad Demetriadem
 virginem cum adhuc sub Catholica pelle lati-
 taret Pelagius; Vt facile intelligis quantum sit na-
 turae bonum, cum eam legis vice (nempe Moy-
 saice) docuisse iustitiam probaveris ab Adam vi-
 delicet usque ad Moysen. Quod etiam post-
 ista apud Augustinum idem cum suis discipu-
 lis dicit: Quemadmodum esset vivendum scri-
 ptum gerebatur in cordibus. Vnde definitiva Pelagii
 sententia: Omnes voluntate propria regi. Neque
 vero tantummodo ad sciendum quid agi de-
 beat, sed etiam ad implenda singula virtutum
 praecepta solum naturalis arbitrij vigorem po-
 stulant. De temperantia sive continentia hu-
 manis viribus difficillima sic expressit Iuliani
 sensum Augustinus: Tuum dogma non deserit ini-
 micissimum gratia. Dicit enim quod Dominus conti-
 nentiae gloriam libertate electionis honoraverit, dicens,
 qui potest capere capiat, tanquam hoc capiat non Dei
 munere sed arbitrij libertate. Quo sensu gratia
 inimicus instat Augustino Iulianus: Si fideliter
 invitas homines ad studium continentiae, fateris ergo
 ita virtutem pudicitiae a volentibus posse servari, ut sit
 quicum-

